

הַלְבוֹת גּוֹלָה וְאַבְרָהָה פָּרַק י"ו

א. כָּל מְצִיאתָהּ שְׁאִמְרָנוּ בָּהּ שֶׁהִיא שְׁלֵמוֹצְאָה אֵינוּ זֹכֶה בָּהּ, עַד שֶׁתִּגִּיעַ לִידּוֹ אוֹ לְרִשּׁוּתוֹ; אֲבָל אִם רָאָה אֶת הַמְצִיאתָהּ, אִפְלוּ נָפַל לוֹ עָלֶיהָ, וּבֹא אַחֵר, וְהִחֲזִיק בָּהּ זֶה שֶׁהִחֲזִיק בָּהּ, זָכָה בָּהּ.

ב. הִיָּה רוֹכֵב עַל גְּבִי בִּהְמָה, וְרָאָה אֶת הַמְצִיאתָהּ, וְאָמַר לַחֲבֵרוֹ זָכָה לִי בָּהּ בִּיּוֹן שֶׁהִגְבִּיהָהּ לוֹ קָנָה הָרוֹכֵב, וְאָף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִגִּיעָה לִידּוֹ. וְאִם אָמַר לוֹ תִּנָּה לִי, וְנִטְלָה וְאָמַר אֲנִי זָכִיתִי בָּהּ זָכָה בָּהּ הַנוֹטֵל; וְאִם מִשְׁנֵתָנָה לָרוֹכֵב אָמַר אֲנִי זָכִיתִי בָּהּ תַּחֲלָה, לֹא אָמַר כָּלוּם.

ג. הַמְּגַבִּיָּה מְצִיאתָהּ לַחֲבֵרוֹ קָנָה חֲבֵרוֹ, וְאָף עַל פִּי שֶׁלֹּא אָמַר לוֹ כָּלוּם. הִגְבִּיהוּ הַמְצִיאתָהּ שְׁנַיִם, קָנּוּ שְׁנֵיהֶם. הִגְבִּיהָהּ לוֹ חֵרֶשׁ אוֹ שׁוֹטָה אוֹ קֶטֶן לֹא קָנָה הַפֶּקֶח, לְפִי שֶׁאֵין לָהּ דַּעַת. הִגְבִּיהָהּ חֵרֶשׁ וּפֶקֶח כְּאֶחָד מִתּוֹךְ שֶׁלֹּא קָנָה פֶּקֶח, לֹא קָנָה חֵרֶשׁ; הָיוּ שְׁנֵיהֶם חֵרֶשִׁים, קָנּוּ שְׁנֵיהֶם: תִּקְנּוּ לָהֶם חֲכָמִים שְׂיָקֵנוּ, כִּדִּי שֶׁלֹּא יָבוֹאוּ לְהַנְצוֹת.

ד. שְׁנַיִם שָׂרְאוּ גָמֵל אוֹ חֲמוֹר שְׁלֵמִיצִיָּהּ, וְקִדְמוּ שְׁנֵיהֶם וְהִנְהִיגוּהוּ, אוֹ מִשְׁכוּהוּ, אוֹ שֶׁהִיָּה אֶחָד מִנְהִיג וְאֶחָד מוֹשֵׁף קָנּוּ שְׁנֵיהֶם. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּחֲמוֹר. אֲבָל בְּגָמֵל אִם הִיָּה אֶחָד מִנְהִיג וְאֶחָד מוֹשֵׁף הַמוֹשֵׁף קָנָה, אֲבָל לֹא הַמִּנְהִיג.

ה. בְּהֵמַת מְצִיאתָהּ שֶׁקָּדַם אֶחָד וְאֶחָד בְּמוֹסְרָהּ לֹא קָנָה, עַד שִׁימְשֹׁף אוֹ יִנְהִיג; וְכֵן בְּנִכְסֵי הָגֵר. אֲבָל קָנָה הַמוֹסְרָהּ לְבִדָּה. הִיָּה אֶחָד רוֹכֵב, וְאֶחָד אוֹחֵז בְּמוֹסְרָהּ הָרוֹכֵב קָנָה הַבִּהְמָה, וְהַמוֹסְרָהּ שֶׁעַל לַחֲיֵי הַבִּהְמָה בְּלֶבֶד; וְזֶה שֶׁאֶחָד הַמוֹסְרָהּ, קָנָה מִמֶּנָּה מֶה שֶׁאֶחָד בִּידּוֹ. וְשֶׁאֵר הַמוֹסְרָהּ, לֹא קָנָהּ אֶחָד מֵהֶן.

ו. חֲצֵרוֹ שֶׁלְּאָדָם קוֹנָה לוֹ, שֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ; וְאִם נָפְלָה בָּהּ מְצִיאתָהּ, הָרִי הִיא שֶׁלְּבַעַל הַחֲצֵר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּחֲצֵר הַמִּשְׁתַּמֶּרֶת. אֲבָל בְּשָׂדֶה וּגְנָה וְכִיּוֹצֵא בָּהֶן אִם הִיָּה עוֹמֵד בְּצַד שְׂדֶהּ וְאָמַר זָכָתָה לִי שְׂדִי, זָכָה בָּהּ; וְאִם אֵינוּ עוֹמֵד שָׁם, אוֹ שֶׁהִיָּה עוֹמֵד וְלֹא אָמַר זָכָתָה לִי שְׂדִי כָּל הַקוֹדֵם זָכָה.

ז. וְכֵן אַרְבַּע אֲמוֹת שֶׁלְּאָדָם שֶׁהוּא עוֹמֵד בְּצִדָּן, הָרִי אֵלוֹ קוֹנִים לוֹ; וְאִם הִגִּיעָה הַמְצִיאתָהּ לְתוֹךְ אַרְבַּע אֲמוֹת שָׁלוּ, זָכָה בָּהּ. חֲכָמִים תִּקְנּוּ דָּבָר זֶה, כִּדִּי שֶׁלֹּא יִנְצוּ הַמוֹצֵאִין זֶה עִם זֶה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּסִמְטָה אוֹ בְּצִדֵּי רִשּׁוֹת הָרָבִים, שֶׁאֵין הָרָבִים דוֹחֲקִין בָּהֶן, אוֹ בְּשָׂדֶה שֶׁאֵין לָהּ בַּעֲלִים. אֲבָל הָעוֹמֵד בְּרִשּׁוֹת הָרָבִים, אוֹ בְּתוֹךְ שְׂדֶה חֲבֵרוֹ אֵין אַרְבַּע אֲמוֹת קוֹנוֹת לוֹ, וְאֵינוּ קוֹנָה שָׁם עַד שֶׁתִּגִּיעַ מְצִיאתָהּ לִידּוֹ.

ח. קִטְנָה יֵשׁ לָהּ חֲצֵר, וְיֵשׁ לָהּ אַרְבַּע אֲמוֹת; וְקֶטֶן אֵין לוֹ חֲצֵר, וְאֵין לוֹ אַרְבַּע אֲמוֹת. מִפְּנֵי שֶׁחֲצֵר שֶׁלְּקִטְנָה, מִידָּהּ לְמִדְּנוּהָ: שֶׁכִּדְרָךְ שֶׁהִיא מִתְגַּרֶּשֶׁת בְּגִט הַמַּגִּיעַ לִידָּהּ, כִּךְ מִתְגַּרֶּשֶׁת בְּגִט הַמַּגִּיעַ לַחֲצֵרָהּ; וְכִשֵּׁם שֶׁיֵּשׁ לָהּ חֲצֵר לְעֲנִין הַגִּט, כִּךְ יֵשׁ לָהּ לְעֲנִין מְצִיאתָהּ. וְאַרְבַּע אֲמוֹת שֶׁלְּאָדָם, כִּחְצֵרוֹ לְעֲנִין מְצִיאתָהּ; אֲבָל הָאִישׁ, לְמִדְּנוֹ שֶׁחֲצֵרוֹ קוֹנָה לוֹ מִשְׁלוּחֹ: כִּדְרָךְ שֶׁקוֹנָה לוֹ שְׁלוּחֹ, כִּךְ תִּקְנָה לוֹ חֲצֵרוֹ. וְהַקֶּטֶן הוֹאִיל וְאֵינוּ עוֹשֶׂה שְׁלִיחַ, כִּךְ אֵין חֲצֵרוֹ וְלֹא אַרְבַּע אֲמוֹת שָׁלוּ קוֹנִין לוֹ: עַד שֶׁתִּגִּיעַ מְצִיאתָהּ לִידּוֹ.

ט. מִי שֶׁרָאָה אַחֲרִים רָצִים אַחֵר הַמְצִיאתָהּ, וְהָרִי הִיא צָבִי שָׁבוֹר

או גוזלות שלא פָּרחוּ אִם הָיָה עוֹמֵד בְּצַד שְׂדֵהוּ שֶׁהֵן בְּתוֹכָהּ, וְאֵלּוּ הָיָה רֵץ הָיָה מִגִּיעֶן, וְאָמַר זָכָתָה לִי שְׂדֵי זָכָתָה לוֹ שְׂדֵהוּ. וְאִם אֵינּוּ יָכוֹל לְהַגִּיעֶן הָרִי אֵלּוּ כְּצָבִי שֶׁהוּא רֵץ כְּדָרְכּוֹ וּכְגוֹזְלוֹת הַמִּפְרִיחִים, וְלֹא אָמַר כָּלוּם; אֲלֹא כָּל הַקּוֹדֵם בָּהֶן, זָכָה.

י. וְאִם בְּמִתְנָה נָתְנוּ לוֹ הוֹאִיל וְאַחַר הַקְּנָה אוֹתָן לוֹ וְהָרִי הֵן מִתְגַּלְגֵּלִין בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ, קִנְיָתָהּ לוֹ שְׂדֵהוּ; וְאִם הָיָה צָבִי רֵץ כְּדָרְכּוֹ וּגוֹזְלוֹת מִפְּרִיחֵין, לֹא קִנְיָתָהּ לוֹ שְׂדֵהוּ.

יא. מְצִיאַת חֵרֶשׁ שׁוֹטָה וְקָטָן יֵשׁ בָּהּ גָּזֵל, מִפְּנֵי דְרָכֵי שָׁלוֹם. לְפִיכָךְ אִם עָבַר אַחֵר וְגִזְלָה מִיָּדָן, אֵינָהּ יוֹצֵאָה בְּדִינֵים; וְאִם כָּפַר בָּהּ וְנִשְׁבַּע, אֵינּוּ חַיִּב בְּחֻמֶּשׁ.

יב. מְצִיאַת בָּנוֹ וּבְתוֹ הַסְּמוּכִים עַל שְׁלֶחָנוֹ, אֵף עַל פִּי שֶׁהֵן גְּדוּלִים, וּמְצִיאַת בְּתוֹ הַנֶּעֱרָה, אֵף עַל פִּי שְׂאִינָה סוּמָכָת עַל שְׁלֶחָנוֹ וְאִפְלוּ הִיָּתָה מְכוּרָה אָמָה, וּמְצִיאַת עֶבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנֻעֵנִיִּים, וּמְצִיאַת אִשְׁתּוֹ הָרִי אֵלּוּ שָׁלוֹ.

יג. אֲבָל מְצִיאַת בָּנוֹ שְׂאִינּוֹ סוּמָךְ עַל שְׁלֶחָנוֹ, אֵף עַל פִּי שֶׁהוּא קָטָן, וּמְצִיאַת עֶבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעֶבְרִיִּים, וּמְצִיאַת אִשְׁתּוֹ שֶׁהִיא מְגֻרָשֶׁת וְאֵינָהּ מְגֻרָשֶׁת כָּל אֵלּוּ הַמְצִיאוֹת אֵינָן שָׁלוֹ.